

**Visie bibliotheekwerk Aa en Hunze
2013 - 2016**

INLEIDING

De bibliotheek wordt gezien als een culturele basisvoorziening. De bibliotheek is echter een voorziening die volop in beweging en ontwikkeling is. De ontwikkeling heeft te maken met verschillende factoren. Deze factoren staan niet los van elkaar en bevinden zich ook niet in dezelfde fase van ontwikkeling. Dit maakt het formuleren van een toekomstvisie ingewikkeld. Op hoofdlijnen heeft de ontwikkeling te maken met de volgende factoren:

- Verschuiving van taken bij de overheden
- Digitalisering
- Bezuinigingen
- Veranderende omgeving
- Mogelijke veranderingen in de organisatiestructuur bibliotheeksector

Deze factoren zorgen voor ingrijpende gevolgen voor de bibliotheek. Ze zorgen voor een omslag in de manier van werken van de bibliotheek en de inzet van middelen. Willen de bibliotheken hun klanten in de toekomst diensten en producten voor ontspanning (lezen) en ontwikkeling (leren, toegang tot informatie) kunnen blijven aanbieden, dan moeten de bibliotheekfuncties de komende tijd een nieuwe vorm krijgen. Op lokaal niveau hebben de factoren ook invloed op het voorzieningenniveau van de bibliotheek.

De ontwikkelingen vragen om een lange termijn visie op het bibliotheekwerk met als doel een bibliotheekvoorziening te realiseren die de ontwikkelingen van nu en in de toekomst kan doorstaan, maar die voldoet aan de wensen en eisen die de samenleving en de gemeente aan haar bibliotheekvoorziening stelt.

In deze notitie gaan we in op de volgende aspecten:

Algemeen : de ontwikkelingen

- Verschuiving van taken bij de overheden
- Digitalisering
- Bezuinigingen
- Veranderende omgeving
- Mogelijke veranderingen in de organisatiestructuur bibliotheeksector

Aa en Hunze : de vertaling naar het bibliotheekwerk in de toekomst

- Bibliotheekwerk Aa en Hunze 2013 – 2016

Stappenplan 2013 - 2016

- Uitwerking bezuinigingstaakstelling

ALGEMEEN : DE ONTWIKKELINGEN

Voordat we ingaan op het bibliotheekwerk in de toekomst voor Aa en Hunze benoemen we de factoren die indirect invloed hebben op de invulling van het bibliotheekwerk in onze gemeente. Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Verschuiving van taken bij de overheden
- Digitalisering
- Bezuinigingen
- Veranderende omgeving
- Mogelijke veranderingen in de organisatiestructuur bibliotheeksector

Verschuiving van taken bij overheden

Op basis van de Wet op het specifiek cultuurbeleid (Wsc) dragen 3 overheden de verantwoordelijkheid voor het bibliotheekstelsel. Met de digitalisering komt in de verdeling van de verantwoordelijkheden een verschuiving. Daarnaast heeft het Rijk aangegeven dat de bestuurlijke drukte bij dit beleidsterrein te groot is.

De gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het lokale bibliotheekwerk en richt zich meer specifiek op de beschikbaarheid en toegankelijkheid, de kwaliteit en het bekostigingsniveau. De gemeente is verantwoordelijk voor de fysieke bibliotheek.

De provincie

De provincie is verantwoordelijk voor het vormen en laten functioneren van netwerken van lokale/regionale bibliotheken. De ondersteunende taken worden uitgevoerd door provinciale serviceorganisaties (PSO's, bv. Biblionet Drenthe).

De rol van de provinciale taak staat ter discussie. De provincies hebben in het beheer van de digitale bibliotheek geen taak. Er wordt door de VNG van uit gegaan dat de provincies onverminderd een bijdrage blijven leveren aan de ondersteuning van de fysieke bibliotheek, zoals zij dat nu ook doen. Het gaat hier om noodzakelijke en nog relevante taken van de PSO's als regionale kennisinstellingen voor de lokale bibliotheken en in de bevordering van het interbibliothecair leenverkeer.

In het concept van de cultuurnota van de Provincie Drenthe (vastgesteld in juli 2012) wordt aangegeven dat de provincie de gemeenten meer invloed willen geven op de besteding van de provinciale subsidie aan Biblionet Drenthe. De gemeenten worden betrokken bij de formulering van provinciale programma's van eisen voor de komende jaren. Ook wil de provincie samen met de gemeenten onderzoeken hoe de gemeentelijke betrokkenheid bij het opdrachtgeverschap van Biblionet Drenthe versterkt kan worden. Decentralisatie van middelen hoort daarbij tot de mogelijkheden.

Het Rijk

Het Rijk heeft de bestelverantwoordelijkheid, het opdrachtgeverschap en bekostiging van het sectorinstituut, de verantwoordelijkheid voor het landelijke innovatieprogramma en de verantwoordelijkheid voor de landelijke infrastructuur van de digitale bibliotheek.

Digitalisering

Digitalisering in de bibliotheek houdt in dat de collectie van de bibliotheek in de toekomst, naast de fysieke collectie, zal bestaan uit e-books. Verder kan gebruik gemaakt worden van digitale leesapparaten zoals e-readers en tablets. Het bezit en het gebruik hiervan is momenteel nog onvoldoende. Naar verwachting zal dat in een periode van een jaar of vier veranderen. Door de digitalisering zal de bibliotheek in de toekomst een organisatie zijn die, naast de uitleentaak, sterker zal inzetten op een advies- en gidstaak. Hoewel de uitleen in toenemende mate digitaal zal plaatsvinden, blijft de uitlening en raadpleging van de fysieke collectie nog van belang. (VNG)

De digitalisering staat in de bibliotheekbranche in de beginfase. Het Rijk heeft de taak op zich genomen om dit te gaan regelen. Om dit te bekostigen stelt het Rijk zelf een bedrag beschikbaar.

Maar er wordt vanaf 2014 ook een bedrag uit het gemeentefonds onttrokken. Welk bedrag dit is wordt medio 2013 bekend. Wel is aangegeven dat de onttrekking fasegewijs zal gebeuren.

Bij de digitalisering moet onder andere gedacht worden aan het uitlenen van e-books. De bibliotheek streeft ernaar om de klant ook in het digitale domein te bedienen met actuele e-books die zowel in de bibliotheek als thuis geladen kunnen worden. Het probleem schuilt op dit moment in de actualiteit én de wetgeving. Vanuit de VOB (Vereniging Openbare Bibliotheken) vinden op grote schaal gesprekken plaats met uitgevers om de rechten vrij te geven. Dit is een moeizaam traject dat in 2012 nog niet zal zijn opgelost. Daarnaast ligt er een verzoek bij staatssecretaris Zijlstra om de wet op het leenrecht aan te passen voor het uitlenen van e-books. Op dit moment is deze wet niet van toepassing op e-books, alleen op fysieke boeken.

Er zijn vele boeken gratis te downloaden van het internet of manieren om boeken streaming te lezen. Uiteraard biedt de bibliotheek deze boeken ook voor haar klanten maar realiseert zich dat dit een tussenstap is. Rechtenvrije, en daarmee gratis boeken op het internet, zijn boeken die ouder zijn dan 70 jaar. Jongere titels zijn niet rechtenvrij. Deze boeken doen dus op geen recht aan het streven naar actualiteit. Het lezen van streaming boeken lijkt een oplossing maar hiervoor is altijd een internetverbinding nodig dus biedt lang niet in alle gevallen een oplossing.

De digitalisering zal invloed hebben op de fysieke collectie van de bibliotheek, maar ook op de vorm van dienstverlening. Dit zal gevolgen voor de functies van de bibliotheekvoorziening en het voorzieningenniveau, maar ook voor het doelgroepenbeleid.

Bezuinigingen

Zowel op provinciaal als op gemeentelijk niveau wordt er bezuinigd op het bibliotheekwerk. De bezuinigingen op provinciaal niveau hebben indirect invloed op de lokale bibliotheken. De provincie subsidieert de serviceorganisatie Biblionet Drenthe. De bibliotheek Aa en Hunze neemt diensten af van Biblionet Drenthe. De provinciale bezuinigingen worden deels doorberekend naar de lokale bibliotheken.

De gemeente heeft de bibliotheek Aa en Hunze een bezuinigingstaakstelling opgelegd van 10% (€ 50.000,-) die gerealiseerd moet worden in 2012 – 2013. Daar komt nog een extra bezuinigingstaakstelling overheen van € 62.000,- die uiterlijk in 2016 gerealiseerd moet zijn. De bezuinigingen zullen gevolgen hebben voor de functies en het voorzieningenniveau van de bibliotheekvoorziening in onze gemeente.

Omdat Aa en Hunze een gemeente is met minder dan 30.000 inwoners ontvangen wij sinds 2006 van het Rijk ondersteuningsgelden voor het bibliotheekwerk. Deze gelden zijn bedoeld om een basisbibliotheek in stand te houden die voldoet aan de kwaliteitseisen van de bibliotheek. Het gaat hierbij om een jaarlijks bedrag van circa € 30.000,- die wordt ingezet voor de jeugdspecialist, de Gids en de bibliotheekmanager. Met ingang van 2013 wordt dit bedrag verlaagd naar circa € 14.000,-. Voor het wegvallen van het bedrag van € 16.000,- moet een oplossing gezocht worden.

Veranderende omgeving

De komende tientallen jaren krijgt onze gemeente te maken met een veranderende omgeving door krimp en vergrijzing. Volgens de prognoses zal het aantal 0-4 jarigen in de periode 2011 -2020 met 25% afnemen. De krimp en vergrijzing noodzaken ons ook om na te denken over het voorzieningenniveau van de bibliotheek. Niet alleen over het aantal bibliotheekvoorzieningen, maar ook over de vorm van de bibliotheekvoorzieningen voor de toekomst.

Mogelijke veranderingen in de organisatiestructuur bibliotheeksector

De organisatie rondom het bibliotheekwerk in Drenthe is ingewikkeld en complex georganiseerd. Zo faciliteert Biblionet Drenthe 10 lokale bibliotheekorganisaties en zijn de bibliotheken van Assen en Hogeveen geheel zelfstandige bibliotheekorganisaties. Alle twaalf bibliotheekorganisaties en Biblionet Drenthe vormen samen het Drents Netwerk Bibliotheken. Dit is een samenwerkingsverband met als doel de efficiency van het bibliotheekwerk te optimaliseren.

Het Drents Netwerk gaat uit van 'eenheid in verscheidenheid': een niet vrijblijvende samenwerking bij zaken die een provinciebrede aanpak vragen en daarnaast behoud en respect voor lokale verschillen met de daarbij behorende autonomie. Op basis van dit principe is het facilitair bedrijf van Biblionet

Drenthe leverancier van gezamenlijke bibliotheekproducten en treedt Biblionet op als adviseur van het Drents Netwerk Bibliotheken.

Het Drents Netwerk Bibliotheken kent vier overlevormen:

- *Besturenraad Drents Netwerk Bibliotheken* Het overleg bestaat uit vertegenwoordigers van de twaalf stichtingsbesturen.
- *Dagelijks bestuur/Provinciaal Directie Overleg* Het overleg bestaat uit de directeuren van de bibliotheken van Assen, Emmen en Hoogeveen en de voorzitter RvB van Biblionet Drenthe.
- *Breed Drents Bibliothekoverleg (B12)* Het overleg bestaat onder andere uit de bibliotheekmanagers van Biblionet Drenthe.

Het Drents Netwerk Bibliotheken biedt doorgaans voldoende ruimte om draagvlak binnen de organisatie te creëren. Als er echter tegengestelde belangen zijn en wanneer het spanningsveld lokale autonomie versus collectiviteit optreedt, kost het veel tijd om overeenstemming te bereiken. Zo'n patstelling kan de organisatie schaden. In de huidige tijd van bezuinigingen, schaalvergroting en vernieuwing is snelle besluitvorming geboden.

Naast de bibliotheekbranche zijn ook de provincie Drenthe en de afzonderlijke gemeenten nauw betrokken bij het bibliotheekwerk. Zij zijn de hoofdfinanciers van de bibliotheek en bespreken met hun eigen afzonderlijke bibliotheekorganisatie de eigen beleidslijnen. Deze beleidslijnen moeten passen binnen de strategische visie van de Drentse Bibliotheken (vastgesteld door de Besturenraad).

Momenteel praten de Provincie Drenthe, Vereniging Drentse Gemeenten en Biblionet Drenthe over de organisatiestructuur voor de toekomst met als doel te komen tot een structuur die vastigheid biedt voor de toekomst. Aanleiding hiertoe is de veranderende rol van de provincie in het bibliotheekwerk. Daarnaast is er sprake van schaalvergroting in de bibliotheekbranche waarbij een trend te zien is dat de provinciale serviceorganisaties gaan samenwerken en in de toekomst mogelijk gaan fuseren.

AA EN HUNZE: VERTALING NAAR HET BIBLIOTHEEKWERK IN DE TOEKOMST

De ontwikkelingen in de bibliotheekwereld en daarbuiten die de komende jaren plaats gaan vinden vragen om een herziening van de uitgangspunten die we tot nu toe hanteren bij het bibliotheekbeleid. In het verleden was de *beschikbaarheid* (fysiek) van de bibliotheek een belangrijk uitgangspunt. Door de digitalisering zal de *bereikbaarheid* (fysiek en digitaal) het uitgangspunt gaan worden. Daarnaast zullen we voor de leefbaarheid veel meer moeten denken vanuit de *functie* van de bibliotheek in plaats vanuit de *voorziening*.

Visie

De komende 4 jaar gaan we werken aan een bibliotheekvoorziening in Aa en Hunze die toekomstbestendig is. We gaan toewerken naar een bibliotheek die bereikbaar en toegankelijk is voor alle inwoners van de gemeente, die zich voornamelijk richt op de kerntaken lezen, leren en informeren en die voldoende toegerust is om toekomstige ontwikkelingen op te kunnen vangen.

Op grond van de visie hanteren we voor de toekomst de volgende beleidsdoelen:

- De kernfuncties van de bibliotheek zijn lezen, leren en informeren
- 'Kunst en cultuur' en 'ontmoeting' zijn facultatieve functies.
- Aan de doelgroep jeugd wordt extra aandacht besteed.
- Toewerken naar een bibliotheekvoorziening op/voor de scholen.
- De bibliotheek is voor iedere inwoner van de gemeente bereikbaar en toegankelijk; digitaal en/of fysiek.
- De bibliotheek is dusdanig ingericht dat het in kan spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Op grond van bovenstaande punten zal de focus in Aa en Hunze liggen op de jeugd, spreiding en digitalisering. Hiermee sluiten we ook aan op de provinciale lijn.

Functies

De bibliotheekbranche kent 5 functies:

1. de bibliotheek als warenhuis van kennis en informatie
2. de bibliotheek als centrum van ontwikkeling en educatie
3. de bibliotheek als encyclopedie van kunst en cultuur
4. de bibliotheek als inspiratiebron van lezen en literatuur
5. de bibliotheek als podium voor ontmoeting en debat

Richtte de bibliotheek zich tot op heden op alle 5 functies, nu is een tendens zichtbaar waarbij de nadruk komt te liggen op lezen, leren en informeren (kernfuncties). De functies kunst en cultuur en ontmoeting worden wel uitgevoerd maar worden niet gezien als kernfuncties. Wij zullen deze lijn in Aa en Hunze ook doorvoeren.

Binnen de 3 kernfuncties vallen ook de activiteiten voor leesbevordering en laaggeletterdheid. In het kader van de VVE voert de bibliotheek in samenwerking met de peuterspeelzalen en het onderwijs de 'doorgaande leeslijn voorschools' uit om het lezen onder de jeugd te bevorderen. Naast het presenteren van een prentenboek en een voorstelling voor de kinderen, richt dit programma zich ook op de peuterspeelzalleidsters en de ouders met als doel, ondersteuning op het gebied van taalontwikkeling op het gebied van voorschoolse kinderen. In Aa en Hunze focussen we ons vrij intensief op deze groep juist om laaggeletterdheid te voorkomen.

Daarnaast is de bibliotheek een van de partners die meewerken aan het plan om laaggeletterdheid zoveel mogelijk tegen te gaan (Pact van Gieten). Enerzijds is er de samenwerking met het Drenthe College die cursussen aan volwassenen geeft in de bibliotheek op het gebied van laaggeletterdheid. Anderzijds biedt de bibliotheek voor het basisonderwijs het programma 'De doorgaande leeslijn': een aanbod van producten en activiteiten op het gebied van lezen, leren en taal waar scholen uit kiezen en dus op maat wordt geleverd. Iedere basisschool in Aa en Hunze heeft een eigen leescoördinator die in samenspraak met de jeugdspecialist van de bibliotheek het programma voor zijn/haar school samenstelt. Deze inzet wordt gepleegd ter voorkoming en bestrijding van laaggeletterdheid en gebeurt hiermee op meerdere vlakken, voor meerdere doelgroepen. Wij willen dat de bibliotheek zich op deze onderwerpen blijft inzetten.

Doelgroep jeugd

Wij vinden het belangrijk dat de jeugd een goede start krijgt op het gebied van taal-, lees- en informatievaardigheden. De jeugd is daarom een doelgroep waarvoor binnen het bibliotheekwerk speciale aandacht is. De contacten met het onderwijs zijn hierbij belangrijk voor de bibliotheek en zullen in de toekomst alleen maar belangrijker worden. De bibliotheek blijft het onderwijs en de voorschoolse instellingen ondersteunen bij het bestrijden van taalachterstanden en het bevorderen van lezen. Om de jeugd zo goed mogelijk te kunnen bedienen wordt, vanaf het moment dat de bibliobus niet meer rijdt (medio 2015), het concept 'Bibliotheek op school', in een voor Aa en Hunze passende vorm en per school op maat ingevoerd.

Bibliotheek op school

De Bibliotheek op school is een gezamenlijke strategische aanpak van de bibliotheken, primair onderwijs en overheid. Kiezen voor de Bibliotheek op school betekent dat de partijen gezamenlijk in een eigen netwerk op verschillende niveaus gaan werken aan een structurele aanpak.

De bibliotheek op school biedt een samenhangend geheel van producten en diensten. Collectie, lezen en mediawijsheid zijn de inhoudelijke pijlers. Er worden geen nieuwe producten ontwikkeld, maar kennis, ervaring en producten van beproefde projecten worden gebundeld tot een samenhangend geheel. Onderdelen zijn projecten die hun kracht voor het primair onderwijs al hebben laten zien. Ook bestaande goed werkende digitale diensten voor het primair onderwijs worden onderdeel van de Bibliotheek op school. Ook wordt de afstemming met de voor- en voorschoolse educatie en het voorgezet onderwijs niet vergeten. Van belang is verder dat de *Bibliotheek op school* op een goede manier wordt ingebed in dat wat we met elkaar in onze lokale situatie al doen. Bij de invoering van de *Bibliotheek op school* kiezen wij voor een locale invulling op maat die past bij de scholen in onze gemeente. De invoering van EducatWise (of een vergelijkbaar bibliotheekprogramma) is hier onlosmakelijk aan verbonden.

Deze aanpak ondersteunt het onderwijs, de bibliotheek en de gemeente. En vergroot het plezier in lezen en verbetert daardoor de taal-, lees- en informatievaardigheden van kinderen. Meetbaar! (website Siob)

Digitalisering

Door de digitalisering kunnen de leden van de bibliotheek steeds makkelijker via de digitale weg informatie en boeken opvragen. Steeds meer producten en diensten van de bibliotheek worden daarmee digitaal beschikbaar. En dit zal in de toekomst alleen maar toenemen. Hiermee verandert het lenen ook. Het draait niet meer om de transactie, maar om het toegang hebben tot. Een dergelijke verandering zorgt voor een totaal andere invulling van het begrip 'lenen'.

Niet alleen de bibliotheek verandert, ook de klant verandert. Internet en sociale media hebben de klanten van de bibliotheek eraan laten wennen dat informatie 24/7 beschikbaar is. Door hierop in te spelen zal de bibliotheek in de toekomst een organisatie zijn die sterker leunt op een advies- en gidstaak dan op de uitleentaak. De bibliotheek Aa en Hunze zal investeren in het 'meenemen' van de gebruikers in de ontwikkelingen zodat deze in de toekomst optimaal gebruik kunnen van de nieuwe digitale diensten.

Bereikbaarheid van de bibliotheek

Met bovengenoemde veranderingen verandert de samenstelling van de bibliotheekvestiging ook. We moeten ons afvragen of we, met deze ontwikkelingen, het huidige voorzieningenniveau in stand moeten en kunnen houden. Daarbij krijgt ook onze gemeente te maken met de krimp en vergrijzing.

In dit kader moet bekeken worden op welke plaatsen een fysieke bibliotheekvoorziening in onze gemeente noodzakelijk is, hoe deze voorziening eruit komt te zien, welke functies ze heeft en op welke doelgroep ze zich richt.

Op dit moment zijn er 4 bibliotheekvestigingen in onze gemeente en stopt de bibliobus bij 12 haltes (scholen). Met het oog op de bezuinigingen zijn we genooddaakt te snijden in het huidige bibliotheekvoorzieningenniveau. Met het oog op onze visie/doelstellingen gaan we de komende jaren toewerken naar de volgende bibliotheekvoorziening:

- Bibliotheekvoorziening op alle scholen waarbij de werkwijze bibliotheek op school wordt toegepast
- 4 bibliotheekvestigingen op maat. 'Op maat' houdt in dat er bij de invulling gekeken wordt naar de bevolkingssamenstelling, de gebruikers, afnamebehoefte van de gebruikers, ervaringsgegevens uit het verleden, ruimtebehoefte, digitale ontwikkelingen, etc. Hierbij wordt rekening gehouden met huidige en toekomstige ontwikkelingen. De toekomstige bibliotheek in het MFC Gasselternijveen wordt op deze manier al ingevuld.

Bij de invoering van dit voorzieningenniveau wordt nadrukkelijk gekeken naar de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de krimp en de vergrijzing. Ook de uitgangspunten van het gemeentelijk voorzieningenbeleid worden hierbij betrokken.

Bovengenoemde houdt in dat we de komende jaren fasegewijs gaan toewerken naar:

1. de opheffing van de bibliobushaltes
2. inrichting van de bibliotheek op school
3. invoeren en inrichten van de bibliotheek op maat

Bibliotheek op maat

Bij de invulling van een bibliotheek op maat wordt er gekeken naar de bevolkingssamenstelling, de gebruikers, de afnamebehoefte van de gebruikers, ervaringsgegevens uit het verleden, ruimtebehoefte, digitale ontwikkelingen, etc. Een groot deel van deze gegevens zijn bekend bij de bibliotheek. De digitale ontwikkeling binnen de bibliotheekbranche voor wat betreft de e-books e.d. staat nog in de kinderschoenen. De verwachting is dat deze ontwikkeling de komende jaren goed vorm gaat krijgen en dat in 2014/2015 duidelijker is hoe ver dit gaat en hoe de bibliotheek Aa en Hunze daar invulling aan kan geven. De digitale ontwikkeling zal grote invloed hebben op de invulling van de lokale bibliotheken. Dit heeft vooral te maken met de fysieke collectieomvang die dan aanwezig zal/moet zijn. Om zo goed mogelijk te kunnen anticiperen op de digitale ontwikkelingen staat de invoering van de bibliotheek op maat gepland voor 2015 en 2016.

Op hoofdlijnen tekenen de contouren van de bibliotheek op maat zich wel al af. Uitgangspunt bij de invulling van de bibliotheek op maat zijn:

- de toegankelijkheid zowel fysiek al digitaal is goed
- de kwaliteit van dienstverlening wordt gehandhaafd
- alle doelgroepen worden bediend
- bestaande activiteiten zoals de Kinderboekenweek blijven bestaan

Uitgaande hiervan komen we globaal tot het volgende voorlopige plaatje:

Annen

- De jeugdcollectie 4 -12 jarigen worden ondergebracht in de basisschool
- De collectie 0 – 4 jarigen, de jeugdcollectie 13 - .. en de volwassencollectie wordt ondergebracht in een deel van de huidige bibliotheek, het dorps huis of een andere toegankelijke ruimte in het dorp.
- Het pand van de bibliotheek wordt mogelijk verkocht
- De senioren collectie is ook in het Holthuis beschikbaar
- Eventueel het pand niet verkopen maar de jeugdcollectie in de school plaatsen en de vrijgekomen ruimte verhuren aan andere instellingen/organisaties

Rolde

- De jeugdcollectie 4 – 12 jarigen worden ondergebracht in de basisschool
- De collectie 0 – 4 jarigen, de jeugdcollectie 13 - .. en de volwassencollectie blijft in de Boerhoorn, zo mogelijk geïntegreerd in een MFC. De bibliotheek heeft dan wel minder m2 meters nodig

Gieten

- Is de hoofdvestiging van de bibliotheek in Aa en Hunze
- Er is een grotere fysieke collectie aanwezig dan in de andere vestigingen waaronder de informatieve collectie

- Voorziet in de functie 'ontmoeting' door de aanwezigheid van de speel-o-theek, de cursussen voor laaggeletterden en de ruimte die het biedt voor culturele clubs.

Bezuinigingen

We zitten momenteel in een financieel magere tijd. Dit zal de komende jaren ook nog het geval zijn. Dit houdt in dat er bezuinigd moet worden, ook bij de bibliotheek. De gemeente heeft in 2010 voor de jaren 2012 -2013 een bezuinigingsopdracht bij de bibliotheek neergelegd van € 50.000,-. Voor de jaren daarna is een aanvullende opdracht neergelegd van € 62.000,-. De gemeenteraad heeft de bibliotheek qua tijd echter de ruimte gegeven om deze bezuiniging te realiseren met als voorwaarde dat er een toekomstvisie voor het bibliotheekwerk opgesteld wordt.

STAPPENPLAN 2013 - 2016

In onderstaand schema geven we aan hoe we de komende jaren het bibliotheekwerk willen gaan hervormen zodat het toekomstbestendig is en waarmee we de bezuinigingstaakstelling bereiken. Per jaar wordt aangegeven welke stappen we gaan nemen.

Jaar	Bibliotheekontwikkeling
2012	Opheffen 4 avondhaltes van de bibliobus per 1 januari Opheffen 2 bestelbiebs per 1 januari
2013	<p>Omdat de landelijke ontwikkelingen van EducatWise (of andere digitale bibliotheekvoorziening voor op school) en Bieb op school landelijk in volle ontwikkeling zijn en het op dit moment nog niet duidelijk is of deze medio 2013 inzetbaar is wordt voorgesteld de bibliobussen per 1 januari 2013 eens per 2 weken te laten stoppen bij de halteplaatsen in plaats van 1 keer per week. Met deze maatregel wordt wel een bezuiniging gerealiseerd, maar is er tevens meer tijd om de invoering van de bieb op school voor te bereiden.</p> <p>Ontwikkelen strategische aanpak voor de bibliotheekvoorziening op school in samenwerking met het onderwijs.</p>
2014	<p>De bibliotheek in Gasselternijveen gaat verhuizen naar het MFC. Voor de bibliotheek in Gasselternijveen is in overleg met de 2 scholen gekozen voor een bibliotheekconcept op maat. Dit houdt in dat de jeugdcollectie is ondergebracht bij de scholen. De bibliotheek zorgt voor collectie. Voor de volwassenen wordt een kleinere collectie ondergebracht in de gemeenschappelijke ruimte van het MFC. De collectie wordt afgestemd op de behoefte van de inwoners. Boeken die digitaal zijn besteld kunnen hier worden afgehaald. In de bibliotheek is selfservice aanwezig.</p> <p>Invoering concept voor bibliotheekvoorziening op school</p> <p>Met het oog op de digitalisering en de krimp worden bibliotheekconcepten op maat bedacht voor de vaste vestigingen. Bij de invulling van het concept wordt o.a. gekeken naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de bevolkingsopbouw en -samenstelling van het 'bedieningsgebied' - de krimpprognoses voor de komende 10 jaar - de ontwikkelingen mbt de digitale bibliotheek - de (landelijke) ontwikkelingen in de bibliotheekwereld - de huisvesting van de vestigingen <p>Nb. Het op maat maken van een bibliotheekvestiging moet € 10.000,- per vestiging opleveren.</p>
2015	<p>Als bibliotheekvoorziening op school is geïmplementeerd worden de 15 bibliobushaltes opgeheven. Dit zijn allen haltes bij scholen. Met deze opheffing rijdt er geen bibliobus meer in Aa en Hunze. Omdat het contract met Biblionet inzake de bibliobussen medio 2015 afloopt hoeft de gemeente geen frictiekosten meer te betalen.</p> <p>Invoering bibliotheek op maat in Annen</p>
2016	Oplevering bibliotheek op maat in Rolde en Gieten
2017	Afronding bezuinigingstaakstelling

Financieel overzicht

In onderstaand schema wordt per jaar aangegeven wat de structurele bezuiniging en de incidentele en/of structurele kosten zullen zijn van de bezuinigingsmaatregel.

jaar	ontwikkeling	bezuinigingsopbrengst	incidentele kosten	structurele kosten
2012	Opheffen 4 bibliobushaltes (1)	€ 23.000,00	€ 35.000,00	
	Opheffen 2 Bestelbiëbs	€ 7.500,00		
2013	Inzet bibliobus 1x per 2 weken	€ 22.000,00		
	Vermindering mediabudget Gasselternijveen	€ 5.000,00		
2014	Verhuizing bibliotheek Gasselternijveen	€ 15.000,00		
	Vermindering personele inzet Gasselternijveen	€ 10.000,00		
	fRICTIEkosten inzet bibliobus 1x per 2 weken (2)		€ 42.500,00	
	Invoering EducatWise op scholen (3)		€ 30.000,00	€ 40.000,00
2015	Opheffen bibliobus	€ 38.000,00		
	Invoering bibliotheek op maat in Annen	€ 10.000,00		
2016	Invoering bibliotheek op maat in Rolde en Gieten	€ 20.000,00		
	totaal	€ 150.500,00	€ 107.500,00	€ 40.000,00

(1) Het gaat hierbij om fRICTIEkosten. Deze zijn meegenomen in de begroting 2012

(2) Het gaat hierbij om fRICTIEkosten. Deze zijn opgenomen in het FMP jaarschijf 2014.

(3) De incidentele kosten voor invoering EducatWise zijn nog niet opgevoerd.

(3) De structurele kosten voor de invoering van EducatWise worden bekostigd uit de bezuinigingsopbrengst.

Eind 2016 hebben we een structurele bezuiniging doorgevoerd in het bibliotheekwerk van 22% ten opzichte van het vastgestelde subsidiebedrag in 2010.

Op financieel gebied lopen we tegen twee landelijke ontwikkelingen aan waarop we als gemeente nog een antwoord moeten formuleren:

1. Het Rijk heeft de invoering van de digitale bibliotheek als taak op zich genomen. Om dit te bekostigen wordt er vanaf 2014 een uitname gedaan uit het gemeentefonds. Hoe hoog dit bedrag zal zijn wordt medio 2013 bekend. Wel worden er her en der schattingen gemaakt die schommelen tussen de € 0,50 tot € 1,- per inwoner.
2. Met ingang van 2013 wordt de ondersteuningsbijdrage kleine bibliotheken voor ons verlaagd met € 16.000,-.

Komen deze kosten voor rekening van de bibliotheek dan houdt dat in dat dit ten koste zal gaan van een van de filialen.